

СІМЕЙНІ ФОРМИ ВИХОВАННЯ – ПІДТРИМКА ДІТЕЙ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ДОПОМОГИ

Питання захисту прав дітей на сьогодні є одним із пріоритетних напрямків реалізації державної політики. Конвенцією ООН про права дитини визначено, що дитині для повного і гармонійного розвитку її особи необхідно зростати в сімейному оточенні, в атмосфері щастя, любові та розуміння. Але, на жаль, є діти, які не можуть проживати з рідними батьками, на жаль, в інституційних закладах ще виховується значна кількість дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Саме для таких дітей необхідно розвивати альтернативні форми сімейного виховання. Держава забезпечує пріоритет сімейного виховання та створює умови для їх розвитку, надаючи сім'ям, які приймають на виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, матеріальну та соціальну підтримку.

Сімейними формами виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування є усиновлення, опіка, піклування, прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу, патронатна сім'я.

УСИНОВЛЕННЯ

Усиновлення – є найкращою із всіх можливих на сьогодні форм сімейного влаштування дитини, тобто прийняття її у сім'ю на правах рідної. Тільки ця форма влаштування з усіх

існуючих має наслідком втрату дитиною статусу дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування. Усиновлення породжує між батьками (усиновителями) та дитиною взаємні права та обов'язки, які передбачені Сімейним кодексом України для батьків та їхніх біологічних дітей. Дитина може бути усиновлена з будь-якої форми влаштування: опіки, прийомної сім'ї, дитячого будинку сімейного типу, інтернатного закладу, якщо вона перебуває на обліку як дитина, котра підлягає усиновленню.

ОПІКА ТА ПІКЛУВАННЯ

Опіка, піклування встановлюються для виховання дітей, які внаслідок смерті батьків, позбавлення батьків батьківських прав, при прийнятті рішення про відібрання в них дитини і передачу її під опіку, хвороби батьків чи інших причин залишилися без батьківського піклування, а також для захисту особистих і майнових прав та інтересів таких дітей.

Опіка встановлюється над дітьми, які не досягли 14-ти років і залишилися без батьківського піклування. Піклування – над неповнолітніми з 14 до 18 років. Опікуном, піклувальником призначається переважно особа, яка перебуває у сімейних, родинних відносинах з підопічним, з урахуванням особистих стосунків між ними, можливості особи виконувати обов'язки опікуна чи піклувальника. У разі призначення опікуна, піклувальника враховується бажання дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування.

ПРИЙОМНА СІМ'Я

Прийомна сім'я – сім'я або окрема особа, яка не перебуває у шлюбі, що добровільно за плату взяла на виховання та спільне проживання від одного до чотирьох дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Прийомні діти виховуються у прийомній сім'ї до досягнення 18-річного віку, а в разі продовження навчання у професійно-технічних, вищих навчальних закладах I-IV рівня акредитації – до 23 років або до закінчення відповідних навчальних закладів.

За прийомними дітьми зберігаються пільги і державні гарантії, передбачені законодавством для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Влаштування дітей у прийомну сім'ю проводиться з урахуванням віку прийомних батьків та дітей, щоб на час досягнення обома прийомними батьками пенсійного віку всі прийомні діти досягли віку вибуття з прийомної сім'ї. У разі досягнення пенсійного віку одним з прийомних батьків час перебування дітей визначається за віком молодшого з батьків. В окремих випадках за згодою

сторін прийомна сім'я може функціонувати і після досягнення прийомними батьками пенсійного віку, але не більше ніж протягом п'яти років.

ДИТЯЧИЙ БУДИНОК СІМЕЙНОГО ТИПУ

Дитячий будинок сімейного типу – окрема сім'я, що створюється за бажанням подружжя або окремої особи, яка не перебуває у шлюбі, які беруть на виховання та спільне проживання не менш як 5 дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Загальна кількість дітей у дитячому будинку сімейного типу не повинна перевищувати 10 осіб, враховуючи рідних дітей. Порядок створення дитячих будинків сімейного типу та влаштування в них дітей регулюється Постановою Кабінету Міністрів України № 564 від 26 квітня 2002 року “Про затвердження Положення про дитячий будинок сімейного типу”.

Метою створення дитячого будинку сімейного типу є забезпечення належних умов для виховання в сімейному оточенні дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Вихованці перебувають у дитячому будинку сімейного типу до досягнення 18-річного віку, а в разі продовження навчання у професійно-технічному, вищому навчальному закладі I-IV рівня акредитації – до 23 років або до закінчення відповідних навчальних закладів. Загальна кількість дітей у дитячому будинку сімейного типу не повинна перевищувати 10 осіб, враховуючи рідних. За дітьми-вихованцями зберігаються пільги і державні гарантії, передбачені законодавством для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Влаштування дітей у дитячий будинок сімейного типу проводиться з урахуванням віку батьків-вихователів та дітей, щоб на час досягнення обома батьками-вихователями пенсійного віку всі вихованці досягли віку вибуття з дитячого будинку сімейного типу. У разі досягнення пенсійного віку одним з батьків-вихователів час перебування дітей визначається за віком молодшого з батьків. В окремих випадках за згодою сторін дитячий будинок сімейного типу може функціонувати і після досягнення батьками-вихователями пенсійного віку, але не більше ніж протягом п'яти років.

ПАТРОНАТНА СІМ'Я

Патронатна сім'я – це тимчасовий догляд, виховання та реабілітація дитини у сім'ї патронатного вихователя на період подолання дитиною, її батьками або іншими законними представниками складних життєвих обставин.

Патронатні вихователі отримують від держави кошти на утримання дитини (соціальну допомогу) та відповідну заробітну плату (грошове забезпечення).

Метою патронату над дитиною є забезпечення захисту прав дитини, яка через складні життєві обставини тимчасово не може проживати разом із батьками або іншими її законними представниками.

Патронатний вихователь – це особа, яка за участю членів своєї сім'ї надає послуги з догляду, виховання й реабілітації дитини у своїй родині. Патронатним вихователем може бути повнолітній громадянин України, який має досвід виховання дитини й відповідні житлові умови для надання послуг з догляду, виховання й реабілітації дитини в своєму домі.

Призначення й виплата соціальної допомоги, грошового забезпечення та сплата єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за патронатного вихователя здійснюються управлінням праці та соціального захисту населення за місцем проживання патронатного вихователя відповідно до «Порядку оплати послуг патронатного вихователя і виплати соціальної допомоги на утримання дитини в сім'ї патронатного вихователя», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №148 від 16.03.2017.

Соціальна допомога та грошове забезпечення призначаються й виплачуються з дня влаштування дитини в сім'ю патронатного вихователя до дня вибуття з такої родини.

Для подання заяви та інших необхідних документів на встановлення опіки, піклування, усиновлення, утворення прийомної сім'ї, дитячого будинку сімейного типу звертатися до служби у справах дітей за місцем проживання.

